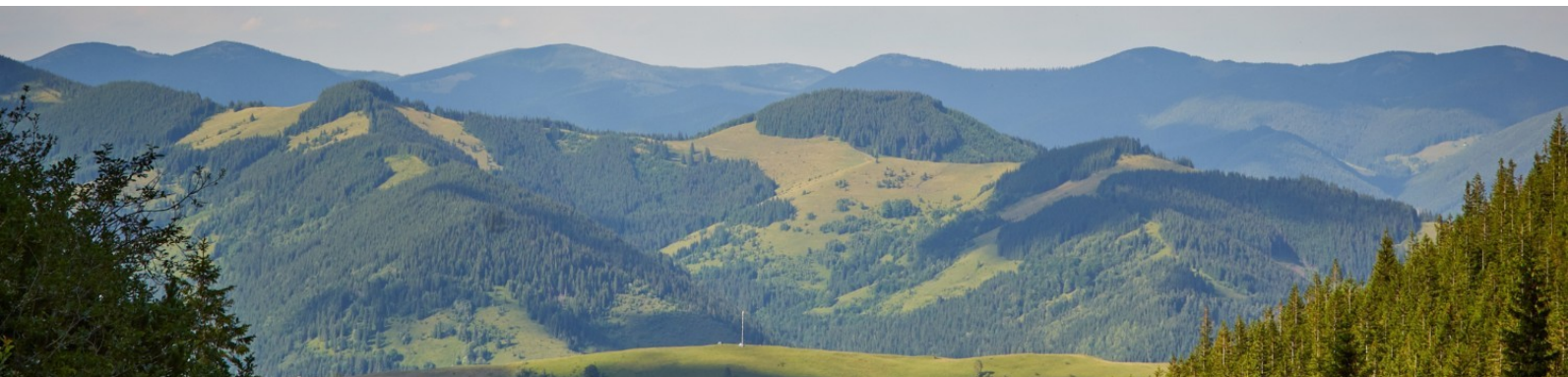

НАЦИОНАЛНА МРЕЖА на експертите по качество на атмосферния въздух

Съфинансирано от
Европейския съюз

БЮЛЕТИН

август 2026

Тема на фокус

Всичко за азотния диоксид (NO₂) – защо е вреден и кои са източниците му

Как влияе азотният диоксид и защо е вреден?

Азотният диоксид (NO₂) е газообразен замърсител, който засяга преди всичко дихателната система. Краткотрайното излагане на повишени концентрации може да предизвика дразнене и възпаление на дихателните пътища и да влоши симптомите при хора с астма и други респираторни заболявания. Продължителното излагане е свързано с неблагоприятни ефекти върху здравето, а децата, възрастните хора и хората с хронични заболявания са сред по-уязвимите групи. Световната здравна организация посочва NO₂ сред основните замърсители, за които има убедителни доказателства за здравен риск и при сравнително ниски концентрации.

NO₂ има значение и извън непосредствения си здравен ефект. Азотните оксиди участват в образуването на приземен озон и на вторични фини прахови частици, поради което намаляването им може да подобри качеството на въздуха едновременно по няколко показателя.

За сравнение, действащата европейска годишна пределна стойност е 40 µg/m³, а съгласно новата [Директива \(ЕС\) 2024/2881](#) от 1 януари 2030 г. годишната пределна стойност за NO₂ ще бъде 20 µg/m³. Въвежда се и дневна пределна стойност от 50 µg/m³, която може да бъде превишавана до 18 пъти годишно.

Вижте повече

Откъде идва азотният диоксид?

NO₂ се образува основно при горивни процеси при висока температура. В градовете най-важният източник обикновено е автомобилният транспорт. Европейската агенция по околна среда посочва транспорта като основния източник на NO₂ в Европа, а най-високите концентрации обикновено се наблюдават в големи градове и по улици с интензивен трафик.

Причината е не само количеството емисии, а и мястото на тяхното отделяне: автомобилите изпускат замърсителите близо до земята и непосредствено до хората. Особено неблагоприятни могат да бъдат тесните улици с плътно застрояване, натоварените кръстовища, участъците със задръствания и районите около училища, детски градини и болници.

Други източници са:

- промишлени горивни процеси;
- производство на електрическа и топлинна енергия;
- отоплителни инсталации;
- строителни, селскостопански и други машини с двигатели с вътрешно горене;
- част от железопътния, корабния и друг транспорт.

На европейско ниво автомобилният транспорт остава особено важен за NO₂. [ЕЕА посочва](#), че приблизително половината от годишните емисии на NO₂ в Европа са свързани с транспорта.

Политики и регулации

Промени на европейско и национално ниво

Обществени консултации по Проект на Постановление на МС за изменение на Постановление № 24 на МС от 2025 г. за организация и координация на подготовката на Социалния план за климата на Република България и за определяне на органите и структурите, отговорни за неговата подготовка и управление, и на техните основни функции

Дата на откриване: 07.08.2026 г. | Дата на приключване: 06.09.2026 г.

Предвижда се Министерството на транспорта и съобщенията да бъде определено за водеща институция по компонент 2 „Транспортен сектор“, както и да бъдат прецизирани отговорностите на институциите, участващи в разработването и управлението на мерките и инвестициите по този компонент. [Вижте повече](#)

МС прие Националната концепция за регионално и пространствено развитие до 2040 г.

Намаляване на териториалните дисбаланси в страната и постигане на по-балансирано, конкурентоспособно и устойчиво развитие на всички региони с подобрен жизнен стандарт и достъп до качествени услуги за всички граждани. [Вижте повече](#)

Комисията по околната среда и водите одобри на първо четене законопроект за изменения в Закона за чистотата на атмосферния въздух

Причините, които налагат измененията в ЗЧАВ, са обобщени в четири основни точки: определяне на органите, които ще отговарят за прилагането на изискванията на новия Регламент на ЕС относно вещества, които нарушават озоновия слой, отмяната на два регламента за флуорсъдържащите парникови газове и за изменение на Директива на ЕС от 2019 г. Въвежда се и ефективна система за контрол и санкции за нарушения на задълженията по регламентите. [Вижте повече](#)

Какво ни показват данните?

Актуални графики, анализи и ключови показатели

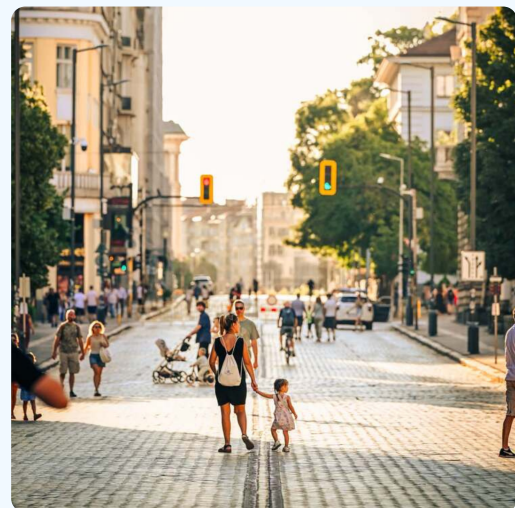
ИАОС пуликува тримесечен бюлетин за състоянието на околната среда за периода април-юни 2026 г.

В НСМКАВ ежедневно се контролират концентрациите на фини прахови частици (ФПЧ10 и ФПЧ2.5), серен диоксид, азотен диоксид/азотни оксиди, въглероден оксид, озон, бензен, олово, кадмий, никел, арсен, ПАВ. [Вижте повече](#)

България е спазила стандартите за качество на въздуха, но преходът към кръгова икономика е бавен, сочи Националният доклад за състоянието и опазването на околната среда през 2024 г.

Националният доклад за състоянието и опазването на околната среда през 2024 г. се издава през 2026 г. поради необходимото техническо време за обработка и анализ на информацията за различните индикатори. За повечето от индикаторите се използва статистическа информация, която се изготвя в края на 2025 г. и началото на 2026 г. [Вижте повече](#)

Общински инициативи

Столичният инспекторат въвежда боди камери за екипите, контролиращи строителните обекти, като част от контрола на замърсяването на въздуха

Община Стара Загора подготвя участие в европейски проект за интелигентно управление на паркирането и качеството на въздуха

Столична община отчита спад от 6,6% в нивата на замърсяването на въздуха, свързано с автомобилния трафик, при инициативата „Лято на паветата“

[Вижте повече](#)

[Вижте повече](#)

[Вижте повече](#)

Добра практика на месеца

Нискоемисионните зони и NO₂

Един от най-добре документираните европейски примери е Ultra Low Emission Zone (ULEZ) в Лондон. Зоната поставя емисионни изисквания към автомобилите и стимулира замяната или по-рядкото използване на най-замърсяващите превозни средства. Според оценката за първата година след разширяването на зоната, през 2024 г. крайпътните концентрации на NO₂ в целия Лондон са оценени като 27% по-ниски, отколкото биха били при сценарий без ULEZ; в централната част разликата достига 54%.

[Вижте повече](#)

Проекти и финансиране

Interreg Euro-MED Call 8 – тематични пилотни проекти

Краен срок: 02.11.2026

Програма **Interreg Euro-MED** подготвя своята **осма покана за тематични проекти**, насочена към пилотни дейности с конкретен териториален ефект. Очаква се поканата да подкрепи около **10 проекта** с общ индикативен бюджет около **20 млн. евро**, като максималният бюджет на проект е до **2 млн. евро**, а продължителността – **24 месеца**.

Основната рамка на поканата е „**Advancing Territorial Resilience**“ – повишаване на териториалната устойчивост. Проектите трябва да бъдат ориентирани към действие и резултати, с ясно определен проблем, конкретна територия и готовност за бързо изпълнение на пилотни дейности на място. Това означава, че предимство ще имат проектни идеи, които не остават на ниво анализ, а предлагат приложими решения, партньорства и измерим ефект.

За общините и експертите по качество на атмосферния въздух най-интересен е тематичният вход „**Reducing air pollution in the construction sector**“ в рамките на мисията **Innovative Sustainable Economy**. Той създава възможност за проекти, насочени към намаляване на замърсяването от строителни дейности – включително прахово замърсяване, емисии на PM10, контрол на строителни площадки, управление на насипни материали, прахопотискане, почистване на изходи от обекти, ограничаване на разнасянето на кал и прах по уличната мрежа и въвеждане на общински контролни стандарти.

Възможен проектен фокус за български общини е разработването и тестването на **общински модел за контрол на строителния прах**: карта на рисковите строителни обекти, минимален стандарт за план за управление на праха, контролен чеклист за проверки, временен мониторинг около чувствителни зони, изисквания за прахопотискане и публично отчитане на резултатите. Подобен проект би бил особено полезен в градове с интензивно строителство, проблеми с PM10 и чести граждански сигнали за прах, кал и замърсяване около строителни обекти.

Втори възможен вход е мисията **Green Living Areas**, където акцентът е върху връзката между градска среда, обществено здраве, мониторинг, участие на гражданите и териториална устойчивост. Тук темата за КАВ може да бъде представена чрез намаляване на експозицията на населението, особено около жилищни райони, училища, детски градини и зони с интензивно строителство или трафик.

Ключовите дати са: информационна сесия на **22 септември 2026 г.**, отваряне на писмената фаза на **1 октомври 2026 г.**, краен срок за подаване на проектното предложение на **2 ноември 2026 г.**, а задължителните приложения трябва да бъдат подадени до **16 ноември 2026 г.** Очакваното начало на одобрените проекти е през **май–юни 2027 г.**

Практическа препоръка за общините: това е възможност за добре подготвени, партньорски и пилотни проекти, при които мерките за КАВ са свързани с конкретен източник на замърсяване, конкретна територия и измерим резултат. Най-подходящи ще бъдат идеи, които съчетават контрол, данни, практически мерки и промяна в местните правила или процедури.

** Насоките за полезността на този източник на финансиране и препоръките към общините за изготвени от екипа, изработващ бюлетина. Те са базирани на целите и приоритетите на финансиращата програма.*

Вижте повече

Ресурси

КАВ Речник

„Азотни оксиди (NOx)“

Азотни оксиди (NOx) е общо наименование за група газове, съдържащи азот и кислород. При оценката на качеството на атмосферния въздух най-важни са азотният оксид (NO) и азотният диоксид (NO₂).

Те се образуват основно при горивни процеси с висока температура – например в двигателите на автомобилите, отоплителни и промишлени инсталации и електроцентрали. При горенето първоначално се отделя значително количество NO, който впоследствие реагира в атмосферата и се превръща в NO₂.

NO₂ и NOx не са едно и също. NO₂ е конкретен замърсител, за който са определени норми за качество на атмосферния въздух и който има пряко неблагоприятно въздействие върху дихателната система. NOx е по-широко понятие, обхващащо азотните оксиди като група, и се използва особено често при отчитане на емисиите.

Азотните оксиди имат и друга важна роля – те са прекурсори на вторични замърсители. В присъствието на слънчева светлина и летливи органични съединения участват в сложните химични реакции, при които се образува приземен озон. В атмосферата могат да участват и в образуването на нитрати – част от вторичните фини прахови частици ФПЧ_{2.5}.

Накратко: разграничение „**NO₂ = конкретен замърсител; NOx = група и показател за емисии**“ — полезно е, защото двете означения много често се срещат паралелно в нормативни документи, инвентаризации и данни от мониторинга. Намаляването на емисиите на NOx може едновременно да допринесе за по-ниски концентрации на NO₂ и за ограничаване на образуването на други вторични замърсители. Затова мерките срещу емисиите от автомобилния транспорт и горивните процеси имат значение за няколко аспекта на качеството на атмосферния въздух.

От мрежата

Нови анализи и доклади в раздел "Библиотека":

- Национален доклад за състоянието и опазването на околната среда в Република България за 2024 г.
- Зелена инфраструктура - Наръчник за общини

Актуализирани индикатори в **Профилите на всички общини** с данни на НСИ към 31.12.2025 г.:

- Населени места
- Населени места с население до 10 жители
- Населени места с население до 100 жители
- Населени места с население над 1 000 жители
- Гъстота на населението

НАЦИОНАЛНА МРЕЖА НА ЕКСПЕРТИ ПО КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ

Втора годишна конференция на Националната мрежа от експерти по качество на атмосферния въздух, 26 – 28 август 2026 г.

Втората годишна конференция на Националната мрежа от експерти по качество на атмосферния въздух, организирана от Асоциацията на еколозите от общините в България, в рамките на проект № BG16FFPR002-5.006-0001 „Създаване на Национална мрежа на експерти по качество на атмосферния въздух“, финансиран по Програма Околна среда 2021-2027г. се проведе в периода 26 – 28 август 2026 г. в курорт Пампорово. Гости - лектори на Конференцията бяха Доц. д-р Славея Петрова; ПУ „Паисий Хилендарски“; гл. ас. д-р Атанас Терзийски; ПУ „Паисий Хилендарски“; доц. д-р Гана Гечева; ПУ „Паисий Хилендарски“; Иван Костадинов; Proambiente S.c.r.l c/o CNR-ISAC - Италия.

Презентации от Конференцията

Национална мрежа на експертите по качество на атмосферния въздух

<https://www.airnetwork.bg/>

Платформата на Националната мрежа на експерти по качество на атмосферния въздух е създадена по проект BG16FFPR002-5.006-0001-C01 „Създаване на Национална мрежа на експерти по качество на атмосферния въздух“, финансиран по програма "Околна среда" 2021-2027 г.

Получавате този имейл, защото сте се абонирали за нашия информационен бюлетин.

[Unsubscribe](#)